

Nr 102.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående upphävande av 9 § lagen den 7 maj 1918 (nr 294) om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden; given Stockholms slott den 18 februari 1944.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående upphävande av 9 § lagen den 7 maj 1918 (nr 294) om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden.

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

Förslag

till

Lag

angående upphävande av 9 § lagen den 7 maj 1918 (nr 294) om särskilda tingsammansåttnaden för handläggning av vissa mål och ärenden.

Härigenom förordnas, att 9 § lagen den 7 maj 1918 om särskilda tingsammansåttnaden för handläggning av vissa mål och ärenden skall upphöra att gälla med utgången av juni 1944.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, anför följande.

Vid anmälan förut denna dag av fråga om proposition till riksdagen angående anslag till Häradsrätterna: Reseersättningar till nämndemän för budgetåret 1944/45 framhöll jag, att i samband med införande av vidgad rätt för nämndemän till traktamentsersättning viss ändring borde ske i *lagen den 7 maj 1918 (nr 294) om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden*. Jag anhåller nu att få upptaga detta ärende.

Enligt 1 § nämnda lag, den s. k. tremanstingslagen, skall i tingslag, där Kungl. Maj:t med hänsyn till ortsförhållandena så prövar nödigt, häradsrätten under eller mellan de lagtima tingen, dock ej å eller i omedelbart samband med allmän rättegångsdag, hålla sammanträde för handläggning av vissa i paragrafen närmare angivna mål och ärenden. Vid sådant sammanträde är häradsrätten domför, ändå att ej flera än tre av nämnden äro i rätten närvarande.

I 9 § stadgas, att domare och nämndemän skola för inställelse vid sammanträde, som avses i lagen, åtnjuta ersättning enligt gällande resereglemente, dock att ersättning ej må utgå till flera än fyra nämndemän för varje sammanträde och att dagtraktamente ej må beräknas.

I 21 kap. 12 § *lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord å landet* stadgas, att ägodelningsdomare och ägodelningsnämndemän skola för resa till och från det ställe, där ägodelningsrätten sammanträder, så ock för uppehållet vid rätten njuta ersättning enligt gällande resereglemente i den mån ej i paragrafen annat stadgas. Ersättningen skall gäldas till ägodelningsdomaren av allmänna medel och till ägodelningsnämndemännen av sakägarna. Tillika stadgas, att om sammanträde med ägodelningsrätt hålles å lagtima ting eller sammanträde med tremansnämnd och häradsrättens ordförande även är ägodelningsdomare eller i häradsrätten tjänstgörande nämndeman tillika är ägodelningsnämndeman, ersättning till dem ej skall utgå.

Enligt 49 § *domsagostadgan den 11 juni 1943 (nr 290)* äger, då sammanträde med häradsrätt eller ägodelningsrätt eller särskild förrättning hålles å annan plats än den där domarkansliet är beläget, häradshövdingen eller den som eljest tjänstgör såsom ordförande åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet.

I fråga om nämndemans rätt till gottgörelse för andra sammanträden än tremansting som avses i 1918 års lag gäller för närvarande enligt *kungörelsen den 21 maj 1931 (nr 161) angående reseersättning till nämndemän* jämte vissa andra i administrativ ordning utfärdade författningar, att resekostnadsersättning i regel utgår av statsmedel enligt allmänna resereglementet. Endast för vissa fall har nämndeman därutöver rätt till traktamentsersättning av allmänna medel.

**Departement-
chefen.**

Enligt det förslag, som Kungl. Maj:t förut denna dag efter min hemställdan beslutat förelägga riksdagen, skall med nästa budgetårs början nämndeman för inställelse vid tingssammanträde tillerkännas rätt till traktamentsersättning av statsmedel i samma utsträckning som nu gäller beträffande resekostnadsersättning. I enlighet härmed torde de i 9 § av 1918 års lag intagna bestämmelserna om att nämndeman vid tremansting skall äga rätt till reseersättning men icke traktamentsersättning böra upphävas. Frågan om nämndemans rätt till gottgörelse i sådana fall kommer härefter att regleras genom de allmänna bestämmelser om resekostnads- och traktamentsersättning till nämndeman som givas i administrativ ordning. Jämväl bestämmelserna i nämnda lagrum om ersättning till domare vid tremansting torde böra utgå ur lagen, då allmänna regler om domares rätt till resekostnads- och traktamentsersättning numera upptagits i domsagostadgan. Lagrummet bör sålunda i sin helhet upphävas.

Såsom jag förut nämnt förekomma i 21 kap. 12 § jorddelningslagen vissa stadganden om ägodelningsdomares och ägodelningsnämndemans rätt till gottgörelse för ägodelningsrätts sammanträden. Någon ändring av dessa regler torde icke vara påkallad i detta sammanhang. Jag vill framhålla, att då i lagrummet stadgas, att ersättning i vissa fall icke skall utgå om ägodelningsrättens sammanträde hålles å lagtima ting eller sammanträde med tremansnämnd, detta allenast innebär, att någon ersättning jämlikt nu berörda lagrum ej utgår i sådana fall. För tingssammanträdet skall däremot enligt de föreslagna nya grunderna ersättning alltid utgå jämlikt allmänna rese-reglementet.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående upphävande av 9 § lagen den 7 maj 1918 (nr 294) om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden*.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar¹, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställdan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Thore Wisén.

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 18 februari 1944.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden ALSÉN,
LIND,
regeringsrådet EKLUND,
justitierådet ERICSSON.

Enligt lagrådet den 17 februari 1944 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 4 februari 1944, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen oförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående upphävande av 9 § lagen den 7 maj 1918 (nr 294) om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av t. f. byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsassessorn Sven Romanus.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Bertil Crona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, anmäler lagrådets denna dag avgivna utlåtande över det till lagrådet den 4 februari 1944 remitterade förslaget till *lag angående upphävande av 9 § lagen den 7 maj 1918 (nr 294) om särskilda tingssammanträden för handläggning av vissa mål och ärenden*; därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdna hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sigrid Linders.